

Stig Granfors

Botnia

Äventyrsroman

Stig Granfors

BOTNIA

Äventyrsroman

Boken har utgivits med stöd från
Nylands svenska kulturfond.

© 2015 Stig Granfors
<http://stiggranfors.jimdo.com/>

ISBN: 978-952-318-870-9

Förlag: BoD - Books on Demand,
Helsingfors, Finland
Tryck: BoD - Books on Demand,
Norderstedt, Tyskland

Några dagar
från nu

Alice segnade ihop med halva ansiktet bortskjutet av en förlupen kula. Andreas kände vinddraget. Kulan var ämnad för honom, men han hade böjt sig ner i samma ögonblick som han hörde skottet. Han hade hört det dunkande hovtrampet en stund tidigare. Galopperande hästar. Men han hade inte gjort någonting. Varför hade han inte slagit larm? Orsaken var att han var blind av kärlek. Kärlek till den unga flickan, som han älskade över allt annat.

Alice hade följt honom ut på ängen och han var beredd att ställa frågan. Ville hon bli hans? Därför hade han böjt sig ner för att plocka en blomma och ge den åt henne. Men han fick aldrig svar. I stället stänkte blod på hans ansikte och Alice sjönk ihop med klänningen fladdrande för vinden. Det tog en stund för honom att registrera vad som hände. Men stunden kändes som en evighet.

Kulan måste ha varit grov. En ny kula följde och han slängde sig ner i gräset och famlade efter Alice men han fick endast tag i en blodig massa. En våg av förskräckelse och chock svepte över honom. Hans älskade, hans allt låg framför honom. Livlös. Hon skulle aldrig viska de där orden igen bara avsedda för honom. Deras egna privata hemligheter.

Ett nytt skott fick honom att återgå till verkligheten. Hovtrampet kom närmare. En ryttarskara sprängde fram ur skogen och nerför de vackra björkklädda kullarna. Förföljarnas vilda rop ledde till att Andreas för några ögonblick stod som fastfrusen. Det var som om kroppen vägrade förstå vad som hände. Men slutligen förstod han att han inte kunde gömma sig där han var.

Skogen var hans enda räddning. Han reste sig upp och utan att kasta en blick på de framrusande ryttarna sprang han mot trädens skyddande hägn. Han väntade ytterligare skott men det kom inga. I stället nådde han träden och snåren långt före ryttarna. Som ett rådjur hoppade han över stock och sten, tog hjälp av de unga trädstammarna för att hållas på benen under språngmarschen. Sick-sack. Sick-sack. Höger, vänster, rakt fram och så åt sidan igen. Allt för att förvilla förföljarna.

Han hörde inte längre hovtrampet, men han stannade inte upp utan fortsatte så snabbt benen bar. Hjärtat bankade och han flåsade som aldrig förut, men han vågade inte stanna. Han blickade inte ens tillbaka en enda gång. Träden blev som ett enda flimmer och benen trummade på. Han hade sprungit med Chrystof många gånger förut och visste vad han klarade av. Och gränsen var inte nådd ännu. Men han kunde inte hålla ut länge till. Hjärtat bankade redan och benen började kännas som bly.

Älven. Den var inte långt borta. Men den var strid och full av bråte den här tiden på året. Skulle han klara av det? Han vågade sig på en snabb titt åt sidan och såg en ryttare komma mot honom snett från sidan. Soldaten skulle nå honom långt innan han nådde floden. Andreas svor över sin otur.

Han stannade och mötte fienden i en öppen glänta. Ryttaren var ensam och kom stormande mot Andreas i full galopp. I ena handen hade soldaten ett brett svärd som han höjde högt i luften färdig att utdela ett dödande slag.

Andreas böjde sig ned och tog upp ett fallet ungträd, som låg torkande i solen. En smal, stadig stam

med sylvass spets. Han tog stöd mot marken. Den vassa eggen borrade sig in i den anstormande hästens bringa. Det blev ett abrupt slut på galoppen. Soldaten flög över hästen, tappade svärdet och landade med ett krasande ljud på en hög av kvistar. Men det hördes också ett annat knäppande ljud, som inte kom från en kvist. Det var soldatens nacke, som kom i kläm i en kvistklyka och inte klarade av den hårda stöten. Soldaten förblev liggande i en livlös hög bland kvistarna, medan hästen gnäggade vilt i sin dödskamp.

Men Andreas ägnade inte en tanke åt incidenten. Han fortsatte sin löpning. Ett blått glitter längre fram visade att han var nära målet. På en minut var han framme. Utan att tänka sig för dök han ner i vattnet och simmade febrilt. Han fördes snabbt nedströms och simmade snett mot den andra stranden.

Han var ensam, förföljarna hade gett upp. Han kämpade för att inte dras ned under vattenytan av den starka strömmen. Hur enkelt hade det inte varit att låta sig svepas med av strömmen, glömma allt, sjunka ned i det djupa vattnets famn. Bara glömma. Men känslan försvann snabbt. I stället kom en ilska över honom så stark och så förblindande att han knappt kom ihåg att fylla sina lungor med syre. Han svalde vatten, hostade och spottade och kraxade som en kråka. Åtgärden fick honom att inse att han måste upp ur floden, in i den skyddande skogen på andra sidan.

Alldeles utmattad nådde han andra sidan. Flämtande låg han en stund på rygg och spottade vatten. Från andra sidan hördes rop och skrik, men ljuden var så svaga och avlägsna att hjärnan inte registrerade dem som verkliga. Efter en stund insåg han sin utsatta situation. Insikten drabbade honom lika hårt som ett slag i

magen. Och det nyss skedda svepte över honom som en brännande, frätande syra.

Han enda räddning var att hitta ett gömställe för natten och sedan fortsätta in i ödemarken. Långt från förföljarna. Men han skulle komma tillbaka. Han knep ihop händerna så att knogarna vitnade. Det var ett dyrt och heligt löfte.

2

När han nådde skogen på andra sidan, ansträngde han förgäves sina ögon för att tränga genom mörkret, som blev allt tätare under skogens valv av barr och löv. Han kände sig värnlös, avskuren från all mänsklig hjälp. Kanske snart i händerna på barbarerna, som likt rovdjur endast väntade på att det tilltagande mörkret skulle göra deras hugg säkrare och dödligare.

Barbarerna. Det var så de kallades. Fadern hade berättat om dem. Barbarerna hade skövlat trakterna förut. Långt före Andreas' tid. Han hade hört historierna om ofredens år. Och nu hade fienden återkommit. Andreas skälvde av rädsla men också av kyla. De våta kläderna smet åt om kroppen och den annalkande natten förde med sig en kylig vind, som blev bara kallare ju mera det blåste.

Lurad av det bedrägliga ljuset förvandlade hans uppgagade inbillningskraft varje vajande buske, varje lämning av ett kullfallet träd till mänskliga gestalter. Minst tjugo gånger inbillade han sig att han såg sina lurande fiender och deras hemska anletsdrag titta fram från olika gömställen. Med aldrig tröttnande vaksamhet följde de hans rörelser. Varje kvist som knäcktes och varje vindsus i trädkronorna fick honom att sprattla till.

När han tittade uppåt, såg han att de lätta ulliga moln som aftonen hade målat på den blå himlen redan höll på att förlora sin sista rosenröda färgton, under det att älven, som han just lämnat, endast kunde skönjas genom den mörka gränslinje som bildades av de skogsbeklädda stränderna.

”Vad ska jag göra”, frågade han och kände sig alldeles villrådlig. ”Överge mig inte, du skogens ande, mina fäders gud. Överge mig inte.” Han tittade upp, fixerade blicken på trädkropparna och tillade: ”Ge mig styrka att uthärda de prövningar som kommer.” Därefter sänkte han blicken och sörjde det som skett. En lång stund stod han så smått darrande, därefter tog han beslutsamt upp en torkad kvist, den var stark och stadig och räckte honom till midjan. Han svängde den runt, upp i luften, åt båda sidorna och sträckte den hotfullt mot inbillade fiender. Han var alldeles svettig när han slutade. Styrkt av uppvisningen samlade han nya krafter. Därefter satte han iväg i en lätt språngmarsch allt djupare in i skogen. Då benen inte längre bar, sökte han en torr plats under en yvig gran. Han gjorde snabbt en bädd av kvistar och grenar. Färska lövruskor svepte han över sig till ett tacke.

Det kändes tomt och ödsligt här ute. Inte ens stjärnorna uppe på himlen gav honom den tröst de i vanliga fall gav honom. En fågels läte skar genom mörkret och den runda orangegula månen spred sitt milda sken. Men Andreas’ fötter var kalla som is. Det var något konstigt i luften, precis som ett onaturligt lugn före en storm. Andreas kröp ihop och huttrade under riset. Marken var dock varm och torr, men kylan och den konstiga känslan inombords försvann inte.

Alldeles utmattad föll han in i en djup sömn, djupare än han någonsin förut upplevt. De hemiska synerna följde honom i sömnen och emellanåt ryckte han till. Ändå sov han.

Men det var bara skogens djur som såg ryckningarna. En ensam uggla hoade som om den förstod människans ondska. Det var ett klagande läte, som ekade i skogens mörker. Vinden svepte ljudet tungt fram över marken och tycktes föra det som en viskning ända till de dödas kalla öron långt borta i byn. Därefter höjde den sig till en gäll och dyster vissling och rusade tillbaka in i skogen med sådan fart att luften fylldes av löv och barr, som den strödde omkring under sin färd. Mitt i denna onaturliga skur av kringflygande skräp kämpade några hungriga korpar mot stormen, och snart såg de synen som bredde ut sig på ängarna nedanför. De landade med glädje, slog ned på måfå och startade sin kusliga fest.

3

En timme före soluppgången kunde man se en liten patrull på sex män rida fram över den smala uthuggningen där stigen ledde in i skogen. De hade korsat floden nedströms, där ett naturligt vadställe hade bildats av sand och stenar. Deras framryckning skedde långsamt och försiktigt, männen var rädda för bakhåll. Samtidigt var de lättade, då de lämnade de förfärliga tilldragelserna och lukten av lik bakom sig. Att de själva hade förorsakat grymheterna verkade inte bekomma dem.

De formade sig i linje efter varandra, den täta skogen och den smala stigen tvingade dem till det, även

om ledaren helst hade valt att de hade ridit två och två bredvid varandra av säkerhetsskäl. På båda sidor om stigen växte täta buskar. Det fanns inga majestätiska tallar eller omfångsrika ekar i denna del av skogen.

Ledaren antydde med gester vilken väg han ansåg klokast för dem att ta. Mestadels höll de sig ändå till stigen ständigt lyssnande efter främmande, hotfulla ljud. De iakttog all den vaksamhet och försiktighet som är nödvändiga i kristider. De bevakade den omkringliggande skogen med ögon som länge varit vana att uppfånga minsta tecken till annalkande fara. Deras uniformer gjorde dem nästan osynliga i skogens täta lövverk. Endast hästarnas tunga hovtramp avslöjade deras närvaro.

De var så fokuserade på vad som låg framför dem att de inte noterade att avståndet till den siste soldaten blev större ju längre de trängde in i skogen. Trots att han manade på sin häst vägrade den att följa med i de andra hästarnas takt. Soldaten svor men vågade inte väcka de andras uppmärksamhet. De hade redan tidigare retat honom för hans bristande ridkunskaper och han ville inte göra sig till åtlöje igen. Han skulle hinna upp dem senare, när de kom ut ur den här fördömda skogen.

Han tog en kort paus för att dricka vatten ur en fältflaska. Vattnet droppade ned på hans haka. Han spottade ut den sista klunken och fortsatte. Nu bar det uppför en kulle. Träd skymtade längre fram. De red nu allt djupare in i skogen.

En kvist slog honom i ansiktet och han svor högt. Det här var ett lönlöst uppdrag. De hade fått rapporter om att någon hade flytt in i skogen, men ingen visste om det stämde. Soldaten trodde inte på uppgifterna.

Det var ren och skär lögn, ett sätt att hålla dem sysselsatta. Skicka ut dem på bortkastade uppdrag som det här.

Den vassa käppen, som borrade sig in i hans hals kom från ingenstans. Ett gurglande läte var allt han åstadkom, innan han föll långsamt baklänges över hästen. Han famlade efter käppen och försökte dra ut den. Oturligt nog avbröts försöket, då han landade med huvudet före på en sten och huvudet öppnades som en kokosnöt. Hästen stannade och det blev plötsligt tyst i skogen.

En liten figur kamouflerad i kvistar och löv smög sig försiktigt fram. Det var Andreas, som hade följt männen ända sedan de hade trängt in i skogen. Han förde fingrarna till mannens hals men kände ingen puls. Allt hade gått tyst och snabbt som planerat. Andreas band ett rep om soldatens fötter och lät hästen dra kroppen en bit från stigen, där ingen skulle upptäcka den. Han slängde repet över en bastant trädgren och lät hästen dra upp kroppen så att soldaten låg med huvudet neråt. På det sättet droppade blodet ner på marken och uniformen hölls ren.

Andreas klädde av soldaten och drog på sig uniformen. Den satt lite löst och ärmarna och byxbenen var för långa, men Andreas trodde att ingen skulle märka det vid en snabb anblick. Han granskade soldatens vapen. Fäst vid sadeln fanns standardgeväret. Andreas visste inte hur man använde det, så han lät bli att röra det. En ask patroner låg i den ena sadelväskan, men de var till ingen nytta om man inte visste hur man laddade ett gevär. I den andra sadelväskan fanns en kniv. Ett lätt och bra vapen i närstrid men ingen match

mot de återstående fem soldater, som var beväpnade till tänderna.

I den döda soldatens ficka hittade Andreas dock något han kände igen. Det var en rund fem centimeters skiva med vassa kanter. Den var inkapslad i ett metallhölje med konstigt mönster ovanpå, kanske en text som Andreas inte förstod. I mitten på höljet fanns en utlösningmekanism. Andreas visste att om man tryckte på knappen åkte skivan iväg med en hastighet som översteg ögats reaktionsförmåga. En magnet av något slag fick skivan att efter förrättat värv återgå till sitt skyddande hölje.

Andreas hade sett sådana förut, till och med provat en skiva en gång. En av byborna hade visat hur skivan fungerade. Mannen hade hittat den efter en av striderna i söder för många år sedan. Tankspritt stoppade Andreas skivan i fickan, gick ut på stigen och följde soldaternas spår.

Stigen var blöt och hal efter morgonens regn och han sprang försiktigt till en början, men efter en stund lärde han sig den rätta rytmen och hoppade snart lätt och ledigt över rötter och stenar utan att halka.

Nu hördes hovtramp längre fram. Soldaterna red i maklig takt omedvetna om faran bakom dem. De hade inte ännu noterat att de saknade en kamrat. När Andreas nådde den sista soldaten i ledet, lät han stjärnan åka i väg. Den borrhade sig djupt in i soldatens nacke, virade runt och slet sönder nacksenorna. Med halva huvudet avslitet föll soldaten utan ett ljud baklänges över hästen.

Genast stjärnan återgick till fodralet tryckte Andreas igen på den röda knappen. Nu träffade han också nacken på följande soldat, som föll framlänges över

hästen och segnade död ner på marken. Hästen gav ifrån sig ett förskräckt skri. Den tyckte inte om blodlukten utan stegrade sig och gnäggade högt, vilket fick den framförvarande soldaten att ana oråd. Han tittade bakåt och såg att två kamrater sknades. Han ropade ett varningens ord till ledaren framför och svängde hästen för att kolla vad som stod på.

Det tog en stund för honom att vända hästen på den smala stigen med täta busksnår runtomkring. Soldaten såg en skepnad röra sig längre fram. Men han upptäckte inte skivan, som plötsligt slet upp hans hals och fick blodet att sprida sig i en halvcirkel över de omkringliggande buskarna. Soldaten sjönk ner över hästens man och föll av hästen utan ett ljud.

Nu insåg de två återstående soldaterna allvaret. Ledaren svängde sin häst med expertens skicklighet och rusade förbi sin kompanjon. Han upptäckte figuren i lövverket och siktade rakt på Andreas med en lans. Andreas tyckte iväg skivan mot ledaren. Vilt snurrande slet den upp ledarens innanmäte långt innan denne nådde Andreas. Lansen föll ur ledarens grepp och han flög in i ett buskage med huvudet före. Där förblev han orörlig.

Andreas drabbades av panik. Skivan återkom inte till fodralet. Den hade stannat djupt inne i ledarens mage. Och nu kom den sista soldaten i full galopp mot Andreas med tydlig avsikt att eliminera allt motstånd med blotta tyngden av häst och soldat. Andreas snapade åt sig lansen, hoppade smidigt undan och stötte lansen i hästens bringa, då den rusade förbi. Hästen snavade och slängde av sin börda. Andreas var snabbt framme och borrade lansen i soldatens rygg. Lansen naglade fast soldaten i marken och gjorde det omöjligt

för honom att svänga sig trots att han febrilt sprattlade med armar och ben. Andreas tog upp en sten och krossade soldatens huvud med ett ursinnigt slag. Soldaten låg äntligen stilla.

Andreas flåsade av ansträngning. Striden hade varit kort men intensiv. Men nu var den över. Han gick för att leta efter skivan. Den var inbäddad djupt i ledarens mage och Andreas fick gräva en lång stund bland vämjeliga inälvor, innan han hittade den. Det gällde att vara försiktig. Skivans vassa kanter var inte att leka med. Till slut tog han hjälp av två stickor, som han använde för att bända upp kroppen i två delar. När han såg skivan insprängd i vad som såg ut att vara ryggraden, bände han loss den med den ena stickan. Ett ögonblick senare låg den i säkert förvar i fodralet. Den luktade äckligt men Andreas tyckte att det var segrerns sötma. Han hade inte mått så här bra på länge.

Han slog sig ner i gräset, tittade upp mot himlen och såg molnen passera. En plötslig regnskur strilade ned på hans ansikte och tvättade det rent. En känsla av oerhörd lättnad och självsäkerhet kom över honom. Se på mig, tänkte han. Se på mig, detta har jag åstadkommit. Han gav upp ett högt skratt, kunde inte lägga band på sina känslor. Sedan stillade han sig plötsligt, då han insåg att detta var bara början. Dags att planera följande steg. Gerillakriget hade just börjat. Hämnadens stund var inne.

4

Det ligger i de nordiska folkens natur att älska friheten. Denna sanning hade Andreas insupit genom modersmjölken. Frihet. Inte slaveri, inget beroende av

ett annat folk. Men nu hade ett annat folk ockuperat hans land och såvitt han visste mördat hans käreasta och hans familj. Om så var fallet skulle han aldrig glömma, aldrig förlåta. Han skulle kämpa till sista blodsdroppen. Det var hans kalla natur som sa detta.

En grekisk filosof hade en gång påstått att det kalla klimatet i norr inverkade på befolkningens karaktärs-egenskaper. I norr sammankopplades de fyra elementen, luft, vatten, eld och jord, med de fyra temperamenten, rött blod, flegmatiskt slem, kolerisk gul galla och melankolisk svart galla. Det påstods att det kalla och fuktiga klimatet i norr och de flegmatiska kroppsvätskorna skapade ett sävligt och trögt, likgiltigt temperament präglad av jämnmod.

Men det skapade också oresonliga släkten. Myten om den iskalla men sexuellt fria, blonda nordbon hade djupa rötter. Nordbon älskade friheten över allt annat. Det fanns också ett starkt drag av anarkism i mentaliteten. Och hos Andreas fanns dessa egenskaper i övermått. All form av överhöghet var av ondo.

Folken i norr påstods av naturen vara tappra men inte ha någon statsbyggande förmåga eller önskan att härska över sina grannar. Fienden såg detta som en svaghet. Men Andreas såg det som en styrka. Tids nog skulle fienden inse det.

Hans mor hade berättat vikingahistorier för honom, då han var liten och som ung hade han utkämpat svärdsdueller med sina kamrater. Svärden var bara enkla träpinnar till en början men senare satte han ner mycket tid på att göra naturtrogna kopior av gamla vikingasvärd. Smedens son Henrik hade hjälpt honom. Aldrig hade han trott att den färdigheten skulle komma till pass en dag. Men nu hade den dagen kommit. Dags

att göra vapen, samla en styrka och slå tillbaka. Andreas såg sig omkring. Han var ensam. Men det fanns kanske andra som hade undkommit överfallet på byn. Det gällde bara att hitta dem.

Han drog lansen ur den fallna soldatens kropp och torkade av blodet mot en trädstam. Han fångade in två hästar, som hade stannat för att beta. De övriga hade rusat iväg förmodligen på väg tillbaka till sitt läger. Fienden skulle snart få reda på att patrullen hade stött på motstånd. Men det var inget han kunde göra något åt nu. Nu gällde det att planera för framtiden, inte att se tillbaka.

Han samlade snabbt ihop alla vapen han hittade. Därefter virade han in dem i en jacka han tagit av en av de döda soldaterna. Fem svärd, en lans och två skivor. Och två hästar. En god början. Sedan klädde han av soldaterna, underkläder och allt, knöt ihop kläderna till ett bylte och slängde knytet över den ena hästens sadel.

Han lät soldaternas kroppar ligga där de låg. Ingen orsak att gömma dem nu. Den döda hästen gav i vilket fall som helst en fingervisning om vad som hade hänt. Att gömma soldaternas kroppar skulle vara slöseri med tid.

Andreas sprang tillbaka till den första hästen för att hämta den. Men den hade slitit sig. Andreas svor inombords. Nåväl, han hade två hästar, det fick han nöja sig med. Han lät den döda soldaten hänga kvar upp och ner. Kanske skulle det skrämma en del av förföljarna. Ett varningens ord. Invasionen var inte så enkel som fienden hade tänkt sig.

Andreas red några mil in i skogen med packhästen efter sig. Därefter gjorde han en lång sväng för att återvända till hembyns utkanter. Färden tog flera tim-

En överlägsen fiende anfaller byarna längs Botnias kust. En grupp unga män och kvinnor rymmer ut i ödemarken och beslutar slå tillbaka. De utför gerillaräder mot små fiendepatruller och transportkonvojer. De är beredda att betala ett högt pris för sin frihet. Det visar sig att ungdomarna har inte endast fienden att kämpa mot utan också mot en förrädare i deras egen krets. Mötet med en hänsynslös legosoldat får dessutom ödesdigra följder för de överlevande.

Vem kan de lita på?

Boken utspelar sig i ett framtida, förändrat Österbotten och har fått inspiration av händelserna under ofredens år på sjuttonhundratalet, då en numerärt överlägsen fiende skövlade de finländska kusttrakterna. De svenska soldaterna drog sig tillbaka till andra sidan av Bottenviken och lämnade den österbottniska civilbefolkningen utan skydd. Det fick katastrofala följder för lokalsamhällena, som plundrades och ödelades. Djävulen fick övertaget över Gud sades det om denna svåra och utsatta period i Österbottens historia.

Det var inte bara de ryska soldaterna som skövlade allt, där de drog fram. Också enstaka österbottningar övergick i fiendens tjänst och rövade, torterade och mördade sina landsmän med sällan skådad frenesi.

Varför utspelar sig handlingen i ett framtida Österbotten kallat Botnia? För att historien alltid upprepar sig. Det som hänt förut kan hända igen.

”En klassisk äventyrsberättelse”

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi